

MENNESKELIGE RELATIONER

Af Laurence J. Bendit (oversat af Niels Brønsted)

Fra »The Mirror of Life and Death«
Oversættelse i Teosofia, april 1985

Psykologer har lært, at der i sindet kan forekomme en bestemt mekanisme, som kaldes projektion. Den er nært beslægtet med det, psykisk sensitive mennesker beskriver, der sker, når et menneske begærer et andet menneske eller en ting. Hvadenten man nu betragter en sådan beskrivelse som en illustration af noget, der virkelig finder sted i rum-tidsaspektet af den psykiske verden, eller som en ren analogi, ser det ud til, at tiltrækning resulterer i dannelsen af en slags fangarm, der strækker sig ud fra individets psyke og vikler sig rundt om genstanden for begæret, holder fast i den og prøver at trække den til sig. Hvis nu en del af individets tanke-følelse strømmer ned gennem fangarmen, så at sige, og bliver involveret i tilegnelsen af det, der begæres, indtræder der en ny fase som er *identifikation* af det personlige egocenter med genstanden eller personen. Objektiviteten, som er evnen til at undersøge en ting udefra, går tabt, og de to mennesker, eller individet og genstanden, bliver sammenføjede og til en vis grad afhængige af hinanden.

Det er let at forstå, når begæret er positivt og tiltrækkende. Det er måske ikke så klart, når det har form af en aversion, og dog virker det på nøjagtig samme måde. Da repræsenterer »fangarmen« ikke et forsøg på at tiltrække men at frastøde, at holde sig fri af den ting eller person, man ikke kan lide. Også her kan en del af psyken blive involveret i situationen. Det, der projiceres, er da et eller andet frygtet eller forkastet aspekt af individet selv. Det er derfor, at en der afviser, lad os sige, sin seksuelle natur automatisk reagerer mod alt, hvad der minder ham om den side af hans karakter og således føres til, hvad der ofte er en forvirret og overdrevent skræk for dette aspekt af en naturlig tilværelse. Desuden kan hans angst få ham til at se farer, hvor der ingen fare er. De fleste mennesker kan ikke lide slanger og viger tilbage fra dem, når de møder dem, selv når de er ufarlige. Men hvis de i tusmørket projicerer deres angst for slanger over i en pind, der ligger på vejen, bliver denne pind i enhver henseende en slange i det øjeblik, og reaktionen er den samme, som hvis det var en virkelig slange.

Projektioner fra sindet kan også forekomme, uden at ydre objekter er involveret. Et menneske, som hele tiden tænker på en bestemt person eller situation, udvikler i sin psyke en tendens til at gentage tanken om og om igen. Dette skaber en mental vane, som kan blive automatisk, og som egoet gradvis mister herredømmet over. Da kan

den blive en mere eller mindre autonom »tankeform« i menneskets sind og kan for en clairvoyant næsten fremtræde som et selvstændigt væsen. Den er skabt af tankekræften, der på sanskrit hedder *kriyashakti* eller sindets skabende energi. Ordet bruges normalt om sindets virksomhed på dets eget plan, men kan også betyde noget i retning af det, parapsykologerne mener med psykokinese, dvs. sindets magt over stoffet.

Sådan en tankeform kan have en hvilken som helst karakter, fra det mest ophøjede til det mest nedværdigede. Det kan være at individet af angst for sin instinktive natur og dens lidenskaber har skabt sine egne djævlige og anser sig for at være besat af fremmede væsener. Men det kan lige så vel være, at det har dannet sig et billede af en mester, en frelser, en gud eller en anden form for højt åndeligt væsen. Naturligvis har tankeformen nogle af de egenskaber, skaberen lægger i den, og det kan ikke afvises, at den også kan tiltrække sig nogle af det kollektive sinds »former« eller energier, der har samme »bølgelængde« som den selv, og som giver personen indtryk af at være selvstændige væsener af en eller anden art, uafhængige af ham. Men i virkeligheden er de en del af ham. Ofte, ja endog i de fleste tilfælde, opfatter han ikke sig selv som skaberen af sine egne guder eller djævlige og udgør derfor et alvorligt problem for psykiateren om ikke for sine venner.

En upersonlig forbindelse, derimod, er noget helt andet. Den betyder, at et menneske reagerer på et andet menneske uden at kræve eller forvente noget af det. Det føler en harmoni med den anden, at de supplerer hinanden, således at der er en glad, kærlig og skabende atmosfære mellem dem, samtidig med at de er følelsesmæssigt uafhængige af hinanden. Man kan sige, at i et sandt og ægte forhold er man fuldt bevidst om den anden part, og også om fejl og mangler, som man ikke sympatiserer med, men alligevel accepteres vedkommende med fejl og det hele, uden modstand eller forbehold. En upersonlig forbindelse er baseret på kærlighed, den form for kærlighed som en helgen føler for sine medmennesker — han er ikke overlegen, ikke underlegen men ligestillet. Martin Buber beskriver dette forhold og den følelse af respekt, der er involveret i det, når han taler om et »jeg-du« forhold i modsætning til et »jeg/ham/hende/den/det« forhold, hvor sidstnævnte antyder en eller anden barriere mellem de to parter.

I virkeligheden er alle menneskelige relationer næsten altid en blanding af de to ting: en upersonlig forbindelse og identifikation. At være fuldkommen objektiv og hverken føle trang til at besidde eller afvise i forholdet til sine nærmeste, så som mand, kone, børn eller forældre (og særligt dem på grund af blodets eller kimplasmaets bånd) er mere, end et menneske kan magte, og derfor er vi nødt til at indrømme over for os selv, at uanset hvor filosofiske eller objektive, vi er, vil livets tilskikkelser eller andres død altid ramme os. Det bed-

ste, vi kan gøre, er at indse, at det både for vores egen og for andres skyld er den frie, upersonlige forbindelse, der bør dyrkes, således at identifikation kan reduceres til et minimum. Det fører altid til både sundhed og lykke, men det kan kun gøres, hvis vi udvikler vores selverkendelse, som, ved at vise os hvordan og hvad vi projicerer ud i dagliglivets forbindelser, sætter os i stand til at ophøre med at identificere os med andre, også på det instinktive plan, og at vende vores opmærksomhed mod de højere følelses- og tankeniveauer og således mod psykens mere åndeligt oplyste lag.